

Procedura ewakuacja osób z niepełnosprawnościami

Procedura ewakuacji osób z niepełnosprawnościami stanowi załącznik do Procedury ewakuacji Zespołu. W przypadku osób niepełnosprawnych bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników).

§ 1

Ujemne aspekty ewakuacji osób niepełnosprawnych w zależności od dysfunkcji

1. Przy organizacji ewakuacji osób niepełnosprawnych należy mieć na uwadze ich dysfunkcje, obligujące osobę prowadzącą ewakuację, bądź zarządzającą ewakuację, do przyjęcia indywidualnego podejścia, uwzględniającego główne problemy, doświadczane przez przedstawicieli poszczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, które wprost utrudniają i/lub spowalniają proces ewakuacji osoby niepełnosprawnej. Dla potrzeb niniejszej procedury problemy te będą rozpatrywane w kontekście ujemnych aspektów ewakuacji.

1) Ujemne aspekty ewakuacji osób z **niepełnosprawnością wzrokową**:

- a) brak możliwości zobaczenia bezpośredniego zagrożenia w postaci dymu, płomieni;
- b) brak możliwości odbioru otoczenia;
- c) brak możliwości zobaczenia świetlnych oznaczeń alarmowych;
- d) brak możliwości samodzielnej reakcji na zagrożenie, którego nie słychać;
- e) brak możliwości poruszania się z użyciem dotyku lub echolokacji;
- f) dezorientacja, panika, stres i niemożność działania z uwagi na tempo zmian zachodzących w otoczeniu;
- g) brak reakcji ochronnych na zagrożenia niesłyszalne i bezwonne;
- h) brak reakcji na napisy i znaki ostrzegawcze;
- i) brak możliwości poruszania się bez asysty w nieznanym otoczeniu, bądź otoczeniu zmienionym;
- j) ewakuacja trasą dobrze sobie znaną, bez względu na jej dostępność czy bezpieczeństwo.

2) Ujemne aspekty ewakuacji osób z **niepełnosprawnością słuchową**:

- a) brak możliwości usłyszenia sygnału alarmowego, wołania;

- b) utrudnienia w komunikacji z osobą ewakuującą;
 - c) utrudniony kontakt w wypadku zadymienia lub zaciemnienia;
 - d) niemożliwy kontakt w ciemności i zadymieniu.
- 3) Ujemne aspekty ewakuacji osób z **niepełnosprawnością intelektualną**:
- a) kłopoty ze zrozumieniem poleceń wydawanych przez osoby kierujące ewakuacją;
 - b) strach przed obcymi;
 - c) ukrywanie się w sytuacji zagrożenia;
 - d) ciekawość nowej sytuacji mogąca prowadzić do chęci jej poznania;
 - e) agresja wobec otoczenia, osób i przedmiotów;
 - f) brak tolerancji w stosunku do osób nieznanych, obcych;
 - g) tendencja do ciągłego powtarzania tych samych czynności, zwłaszcza w sytuacjach pobudzenia emocjonalnego.
- 4) Ujemne aspekty ewakuacji osób z **niepełnosprawnością ruchową**:
- a) utrudniony lub całkowity brak możliwości samodzielnego poruszania się;
 - b) konieczność przenoszenia na rękach lub stosowania wózków i noszy podczas transportu;
 - c) konieczność doboru dróg ewakuacji, dostępnych np. dla wózków;
 - d) lęk przed pośpiesznym transportem nie zawsze realizowanym konwencjonalnymi metodami;
 - e) spastyka – mimowolny, niekontrolowany skurcz mięśni;
 - f) częściowy lub całkowity brak stabilizacji mogący znacznie utrudnić transfer i zachowanie bezpiecznej pozycji podczas ewakuacji np. na wózku ewakuacyjnym.

§ 2

Aspekty ułatwiające ewakuację osób z niepełnosprawnością w zależności od dysfunkcji

1. Osoby z niepełnosprawnością wzrokową nie mają leku przed ciemnością i w chwili zagrożenia wykonują odpowiednio opisane polecenia głosowe.
2. Osoby z niepełnosprawnością słuchową nie są ograniczone ruchowo i mogą samodzielnie się poruszać oraz wykonywać zademonstrowane polecenia i czynności ewakuacyjne.
3. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną są sprawne fizycznie i mogą wykonywać czynności ewakuacyjnych oraz mają stosunkowo wysoki poziom posłuszeństwa wobec poleceń znanej im osoby, np. woźnej oddziałowej.

4. Osoby z niepełnosprawnością ruchową mają pełny i stały kontakt z otoczeniem za pomocą wszystkich receptorów, a także nie mają żadnych barier komunikacyjnych.

§ 3

Wytyczne do ewakuacji ze względu na niepełnosprawność

1. W sytuacji, w której osoba będąca opiekunem osoby niepełnosprawnej, podczas ewakuacji nie wie, w jaki sposób pomóc osobie niepełnosprawnej powinna ją o to zapytać.

2. Podczas ewakuacji osoby niepełnosprawnej należy kierować się następującymi zasadami:

- 1) powiadomienie o wystąpieniu zagrożenia,
- 2) pomoc w odnalezieniu drogi ewakuacyjnej,
- 3) pomoc w samodzielnym opuszczeniu budynku (wyprowadzenie),
- 4) opuszczenie budynku z użyciem specjalistycznego sprzętu ewakuacyjnego – o ile sytuacja tego wymaga – ewakuacja osób z niepełnosprawnością ruchową (a także wszystkich osób, które nie mogą samodzielnie i szybko poruszać się po schodach).

3. Ewakuacja osoby niewidomej:

- 1) przed nawiązaniem kontaktu fizycznego, należy uprzedzić osobę niewidomą, tj. podać swoje imię oraz powiadomić o tym, co się dzieje;
- 2) w przypadku konieczności poprowadzenia osoby niewidomej nie należy łąpać jej gwałtownie za rękę, tylko zaproponować, np. swoje ramię, na którym będzie mogła się oprzeć dla zachowania równowagi;
- 3) idąc z osobą niewidomą, należy opisywać otoczenie oraz wskazywać określone przeszkody, takie jak schody, stopień w górę/w dół;
- 4) należy wprost formułować komunikaty o tym, co osoba niewidoma powinna zrobić, np. zatrzymaj się, pochyl się, przeskocz; nie należy stosować sformułowań takich jak „uważaj”.

4. Ewakuacja osoby niesłyszącej lub niedosłyszącej:

- 1) osoby niesłyszące lub niedosłyszące potrafią czasem czytać z ruchu warg, dlatego podczas ewakuacji należy upewnić, że osoba niesłysząca lub niedosłysząca patrzy na mówiącego;
- 2) jeżeli osoba niesłysząca lub niedosłysząca nie skupia uwagi na mówiącym, można zamachać ręką lub dotknąć jej ramienia, by skupić jej wzrok na mówiącym;
- 3) twarz mówiącego musi zawsze być zwrócona do osoby niesłyszącej lub niedosłyszącej;
- 4) gdy osoba niesłysząca lub niedosłysząca nie zrozumie któregoś zdania, należy ująć je inaczej bez jego powtarzania.

5. Ewakuacja osoby zaburzeniami psychicznymi:

- 1) należy pamiętać, że stres może wpływać na zdolność funkcjonowania osoby niepełnosprawnej intelektualnie;
- 2) należy ograniczyć do minimum napięcie towarzyszące konkretnej sytuacji;
- 3) osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą mieć trudności ze zrozumieniem znaków społecznych lub mogą być nadwrażliwe.

6. Ewakuacja osoby niepełnosprawnej ruchowo:

- 1) osoby o ograniczonej zdolności poruszania się należy ewakuować z pomocą specjalistycznego sprzętu, a także przenosząc je na rękach;
- 2) ewakuację można przeprowadzić poprzez:
 - a) wykorzystanie krzesetka lub wózka inwalidzkiego – sadzając na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytając za nóżki oraz oparcie;
 - b) chwyt strażacki – przekładając jedną rękę między nogami osoby ewakuowanej, a drugą zaciskając na nadgarstku jego zwisającej ręki, ewakuujący kładzie sobie ewakuowanego na barkach;
 - c) chwyt kończynowy – jedna osoba staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, druga jest odwrócona do ewakuowanej osoby plecami i chwytą go pod kolana;
 - d) chwyt na barana – ewakuujący trzyma ewakuowanego na plecach, podtrzymując go obydwiema rękami za uda;
 - e) chwyt kołyskowy – klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci;
 - f) wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału – koc owija się wokół rąk i głowy ewakuowanego, w ten sposób możliwe jest ciągnięcie osoby po płaskiej równej powierzchni.